

תבוסת 1918. עתה, לאחר שנפצרה תהום בין שני הגופים, לא קל היה לגשור עליה. אחרי השנים הראשונות של קיום במדינה המנוצחת, הבינו האלופים כי מעז יצא מתוך, חוזה-חראי התיר לגרמניה להחזיק רק בצבא קטן של 100 אלף איש — גודל המקביל באופן יחסי ליחידה של 300 איש בישראל. תחילה נראה הדבר כקללה, בייחוד לרבבות הקצינים מכל הדרגות ששוחררו ונשארו ללא פרנסה, אולם בהדרגה השתנתה התפיסה של הקצונה הגבוהה מן הקצה אל הקצה.

המנהיג הרוחני של הצבא הזה היה הרמטכ"ל, האנס פון זקט, איש נגסי, מכוער, מרכיב מנוקול. הוא הפיץ תורה חדשה: שצבא קבע קטן של טכנאים מומחים עדיף בימינו על צבא מנופת של המונים מגורייסים, בלתי-מאומנים ובלתי-מצויידים כ"אוי. הרייכסרוד הקטן החל להפוך את עצמו לכוח הצבאי המשוכלל ביותר בעולם. לכל הטוראים ניתנו אימונים של מסכת, כל סמל הפך קצין פוטנציאלי. האנשים אומנו בכלי הנשק החדישים ביותר. לפי הסכם סודי עם הסובייטים, הוקמו ברוסיה מחנות מיוחדים, בהם התאמנו חיילי הרייכסרוד באותם סוגי הנשק הכבד שאסור היה, על פי חוזה-השלום, להחזיק בהם בגרמניה.

כמו כל צבא קבע של מתנדבים מארמיה היטלר, היה הרייכסרוד חדר הרגשת עליונות עצומה. הוא עיקם את חוטמו למר-אה פרחחי הס.א., ששיחקו בחיילים. הוא השלים עם הריפובליקה, שדאגה לו. הוא דיכא את הפושט של היטלר ב-1923. אולם כאשר הרס המשבר הגדול של 1929 את יסודות המשטר, ונודמה היה כי הבחירה היא רק בין הברלונים של צלב-הקרוס לבין הבריונים של הפטישוהמגל, בחר הצבא בהיטלר.

הקצונה הנמוכה, מרב-סרן ומטה, היתה מורכבת ברובה מנאצים. הקצינים הבכירים, מסגן-אלוף ומעלה, היו ימנים ושמרניים, בזו להיטלר, אך היו מוכנים לנצל אותו כדי להציל את גרמניה מן הקומוניזם. הבדלי היחס היו תוצאותיה של מלחמת-מעמדות פנימית בקרב הצבא. בצבא הגרמני, היתה העליה מסגן-משנה עד לרב-סרן אוטומטית, על פי היתק קפיצה גורלית. רק הקצינים הטובים ביותר עברו את "פינת רבי-הסרנים", יכלו לקחת עלות לדרגת גנרל.

משום כך התלהבו הקצינים הנמוכים מהיטלר, שהבטיח לשבור את חוזה-השלום, להקים צבא אדיר של מיליונים — צבא שבו יהיו סיכויים בלתי מוגבלים לעלות בדרגה, ואף לזכות בתהילה במלחמה.

★ ★ ★

ס.ס. בפעולה

תמונה שכל גרמני הגון חדר מפניה — הבן, חבר ארגון הנוער ההיטלראי, מלשין על איביו על כי דיבר בבית בגנותו

אולם העליה מרב-סרן לסגן-אלוף היתה קפיצה גורלית. רק הקצינים הטובים ביותר עברו את "פינת רבי-הסרנים", יכלו לקחת עלות לדרגת גנרל.

משום כך התלהבו הקצינים הנמוכים מהיטלר, שהבטיח לשבור את חוזה-השלום, להקים צבא אדיר של מיליונים — צבא שבו יהיו סיכויים בלתי מוגבלים לעלות בדרגה, ואף לזכות בתהילה במלחמה.

הצבא השחור: משמר הראש

א ילדו היה היטלר מהפכן אמיתי, בעל השקפת-עולם מהפכנית, היה נוהג על פי עצת רייהם, ממזג את הצבא עם הס.א., ויוצר כוח הנאמן לו ולאיידיאלים שלו. כך נהג לניץ.

אולם היטלר לא היה מהפכן. ימי שמשו כטוראי-ראשון בצבא הקיסר, שרד בו תסביך נחיתות בולט כלפי הגנרלים. יתר על כן, מכיון שחשב כבר אז על המלחמה הצפויה, לא רצה לפגוע בדרך כלשהי בכלי המקצועי היעיל שהועמד תחת לרשותו. הוא רצה להפוך את הרייכסרוד לצבא אדיר — ל"הרמאבט" (עוצמת-המגן). לבריונים החומים, שהעלהו לשלטון, בו בדומה לגנרלים עצמם. "הצבא הוא נושאי-הנשק היחיד במדינה!" הכריז — סטוק שהביא את התסיסה בקרב הס.א. לשיאה.

בין שני המחנות המזויינים — החום והאפור — עמד הכוח המזויין השלישי, השחור: הס.ס., כור מחצבתו של אדולף אייכמן, הגוף ששמו עתיד היה לעורר חלחלה בכל לב בעולם. הס.ס. בו ל.ס.א. — ושנא את הצבא. הוא היה צבאו הפרטי של אדולף היטלר עצמו, הגוארדיה של הקיסר החדש.

הס.ס. נולד מתוך הס.א., ומתוך גמגמה עוינת לו. בשנים הראשונות, אחרי צאתו של היטלר מביהמ"ס, היה המצב בכ"ר; בימי השפל הרעועים ביותר של התנועה, כאשר רייהם רב עמו והיגרר לבוליביה, היה הס.א. נתון במצב של התמרדות כללית, פלוגות-הסער הבלתי-מושטעות התלהבו מנאומי הפירור אך לא ראו בו מנהיג רציני, מפקד יעילה על המתרסים ויחולל הפיכה מזויינת. סכנת הפילוג ליוותה את התנועה, ואכן פרשו כמה פעמים פלגים ברוגזים מן הס.א. והקימו ארגוני-נפול חדשים, בעלי אידיאולוגיה סוציאליסטית-פאשיסטית מעורבת.

כדי להטיל את מרותו על הס.א., הקים היטלר ב-1926 את הס.ס. ארגון זה נועד להיות הגוארדיה האישית שלו, משמר-ראש. הארגון החדש לבש מדים שחורים, כמו הפאשיסטים האיטלקיים, בניגוד לצבא החום של הס.א. מדים אלה היו יקרים, וחבר הס.ס. נדרש לקנותם בכספו שלו. דבר זה הגביל מראש את חברות לבני הבורגנות. הס.א. שיחק בטיסמות סוציאליסטיות. הס.ס. היה שמרני, ריאקציוני, מסור אישית להיטלר — אף שלהלכה היה מפקד הס.ס. נתון לפיקודו של מפקד הס.א.

אחד המומחים לתולדות הנאצים התלוצץ פעם כי "הנאצי בו לגרמנים, הס.א. בו לנאצים, והס.ס. בו ל.ס.א." היה בכך גרעין של אמת. האידיאולוגיה של ס.ס. היתה מן הרגע הראשון רוח של קומץ נבחר. עם ייסוד הארגון הכריז היטלר: "חבורה קטנה של הטובים ביותר, בעלי ההחלטה הנוחשה ביותר, ערכה רב הרבה יותר מהמון גדול של גרוורים!"

במשך ארבע שנים נשאר הס.ס. קטן וחסר-השפעה. אך ב-1929, עם פרוץ המשבר, הצטרפו למפלגה רבים מבני-המעמדות האמידים יותר, מילאו את שורות הס.ס. באותה שנה מצא היטלר את המפקד האידיאלי: היינריך הימלר, האגרונום הבלתי-מוצלת, מגדל העופות והשפנים, שעסק בשעות-הפנאי מטפול בצמחים ושפנים ברעיונות מטורפים של תורשה ונזע.

היטלר קבע כי הס.ס. הוא הקומץ של טובי הגזע — לא רק המשמר הפרטוריאני של המשטר, אלא גם בית-הקייבול של התכונות הגזעיות הנעלות ביותר, הצמרת הגזעית

* לפי סברה אחת, גרמו היחסים הדוקים בין צמרת הצבא האדום והרייכסרוד להוצאת להורג של המרשל הסובייטי מיכאיל טוחאצ'בסקי בשנת 1936, בימי הטיהור הגדול של סטאלין, שציפה כבר אז למלחמה עם גרמניה.

** ס.ס. — ראשי-תבות של "Schutz Staffel", גונדת-המגן.

של המשטר, מביא למעצרו בידי אנשי הס.ס. ולשליחתו למחנה ריכוז, ממנו לא חזר שוב. "חובתו הראשונה של הילד היא למדינה", הכריז גבלס, "חובתו להוריו באה רק לאחר מכן"

החדשה של הרייך השלישי. היטלר, שהמציא בעצמו את הסיסמה שהיתה תרותה על האכום של כל איש ס.ס. — "כבודי הוא הנאמנות" — סמך על מסירותו העיוורת של הימלר.

כך עמדו זה מול זה שלוש צבאות, בעלי שלוש אידיאולוגיות שונות: הצבא האפור האריסטוקראטי, שהשלים עם הנאצים כברע הכרחי אך שיחק עדיין ברעיון לשים קץ לכל המחזה בשעה נכונה; הצבא החום הפרולטרני, שחלם על התקוממות המונית הירואית שתגישה על גלי הדם והביירה; והצבא השחור, שחשב את עצמו למיסדר-אבירים חדש, וק"כונן להוליד פשוטו כמשמעו גזע חדש ומוכחד. הכל היה מוכן להתפוצצות.

★ ★ ★

המהפכה אוכלת בניה

ב משך שנה וחצי תמרנו כל הכוחות, מבלי שהיטלר עצמו יכריע ביניהם. התווזה הגדולה באה באפריל 1934, כאשר הימלר קיבל לידיו את הגסטאפו. באותו זמן איש לא סם לב לכך, לא הבין כי כאן נפלה הכרעה.

ברפובליקה הגרמנית של אז, כמו בגרמניה של היום, המשטרה לא היתה נתונה למרות הממשלה המרכזית, אלא לפקודת הממשלות המחוזיות. פרוסיה כללה למעלה ממחצית גרמניה, והמשטרה שלה היתה על כן החשובה ביותר. הגסטאפו היתה הבולשת הפוליטית של המשטרה הפרוסית.

עם עלות היטלר לשלטון השתלט הימלר על כל המשטרות המחוזיות הקטנות. אולם המשטרה הפרוסית, והגסטאפו בכללה, נשארה בידי גרינג, שהיה ראש הממשלה המחוזית של פרוסיה. עתה פקד היטלר על גרינג להעביר את הגסטאפו להימלר, שמיוג אותה עם שאר שרותי-המשטרה ברחבי גרמניה. הגסטאפו הפכה לארגון כל-גרמני — והצבא הרביעי של גרמניה, המשטרה, הפך לחלק מהס.ס.

עתה התקדמו המאורעות בקצב מהיר. נשיא המדינה, המארשל פון-הינדנבורג הישש, נטה למות. בחירת יורשו יכלה להיות מיבחי-הכוח המכריע בין היטלר לבין הצבא, שעדיין היה קשור במפלגות הימין השמרני, להן היה רוב די גדול בממשלה הקואליציונית של היטלר.

מאחורי הקלעים הושג הסכם: הצבא הסכים לכך שהיטלר יירש את מקום הנשיא (מבלי לשאת את תואר הנשיא, אלא את התואר הרשמי "פירר"), והתחייב להישבע לו אמונים. היטלר הסכים מצדו לחסל למעשה את הס.א., והצבא הסכים כי היטלר יחל למעשה גם את המפלגות השמרניות.

ב-30 ביולי 1934, הוצא ההסכם לפועל, תוך כדי מרחצתים. מחזה תיקי התרחש מחדש: המהפכה אכלה את בניה.

היטלר עצמו פקד בראש אנשי הס.ס. לבתי שותפיו, עמם בילה 14 שנים של מאבק, ציחה להוציאם להורג בו במקום. כמה מראשי הס.א. הופתעו במיטה עם מאהבים. אלפים ציחה להוציאם להורג בו במקום. כמה מראשי הס.א. הופתעו במיטה עם מאהבים. אלפים המפלגה, שתמונתיהם פיאררו את הקירות במדינה, נורו ככלבים. הטבח כלל עשרות אנשים שנהרגו בטעות, בשל שגיאה בשם, חלק מראשי המפלגות השמרניות, וכן סתם יריבים ומתחרים של המנצחים.

בנאום רחי דמעות למחרת היום, בפני חברי הרייכסטאג נטול-ההשפעה, הצדיק היטלר את פעולתו הבלתי-חוקית בצורך לשמור על המוסר, להציל את הנוער הגרמני מטלפי ההומוסקסואליות. אולם במשך כל השנים לפני כן, כשהובאו לפניו תלונות על קן השחיתות והפריצות בצמרת הס.א., רק ענה הפירור בפסוק אופייני — "לא איכפת לי אם הם — — בצורה זו או אחרת!"

ההכרעה לא נגעה לעניני מין. היא נגעה למטרות האמיתיות של ההפיכה הנאצית. כאשר שקעה השמש של 30 ביולי, נקבעה סופית דמותו של המשטר. ראשו היה היטלר, רגלו האחת הצבא, רגלו השנייה — הס.ס. מכשירו העיקרי היה הרצח, ומטרתו — המלחמה והשמדת העמים.

* גסטאפו — ראשי-תבות של "Geheime Staatspolizei", משטרה-מחוזית-שאית.